

Таким чином, процес формування в учнів початкової школи культурної грамотності має спиратися на такі педагогічні принципи: гуманізму, дитиноцентризму, науковості, педагогічної взаємодії, інноваційності, ціннісної орієнтації, варіативності, індивідуалізації, інформатизації, систематичності тощо.

Список використаних джерел

1. Бех Г. Д. Виховання особистості : у 2 кн. Кн. 2 : Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. Київ : Либідь, 2003. 449 с.
2. Національна стратегія розвитку освіти на 2012–2021 роки. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2012> (дата звернення: 08.04.2024).
3. Полежаєв Ю. Культурна грамотність як педагогічна категорія: наукова дискусія. *Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки*. Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2020. 438 с.
4. Федоренко С. Грамотність як комплексний педагогічний феномен у вищій освіті США. *Вища освіта України*. 2014. № 3. С. 97–102.

Оксана Онопрієнко

доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
завідувач відділу початкової освіти імені О. Я. Савченко,
Інститут педагогіки НАПН України
(м. Київ, Україна)

РОБОТА НАД ПОМИЛКАМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У відділі початкової освіти імені О. Я. Савченко Інституту педагогіки НАПН України проводиться прикладне наукове дослідження «Педагогічне управління розвитком навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів». Завданнями дослідження на формуально-коригувальному етапі запроєктовано розроблення та експериментальну перевірку дидактико-методичних вимог до змісту, обсягу й рівня складності навчально-пізнавальної діяльності, що дозволяють забезпечувати динаміку розвитку обов'язкових та очікуваних результатів навчання учнів початкових класів. Дослідно-науковою роботою передбачено зокрема виявлення експериментальних факторів навчальної діяльності учнів, впровадження яких дасть змогу покращити результативність педагогічних впливів у нинішніх умовах функціонування початкової школи.

Метою публікації є визначення ролі та призначення феномену роботи учнів над помилками в математичних завданнях як обов'язкового складника їхньої навчальної діяльності та елемента управління цією діяльністю на уроках.

Результати вивчення стану проблеми в масовому досвіді шляхом використання обсерваційних методів показали, що останнім часом робота над помилками як спеціально організована корекційна діяльність відійшла на периферію уваги вчителів початкової школи. Проглядається переважання контролю за кінцевими результатами виконання навчальних завдань, натомість рефлексія стосовно виконаного здійснюється побіжно та несистемно. Припускаємо, що цей факт у сукупності з іншими чинниками негативно позначився на становищі навчальних досягнень учнів, можливо, й на їхньому навчальному розвитку в цілому.

Робота над помилками – це самостійна або спільна з учителем діяльність учнів, спрямована на виявлення, аналіз, виправлення допущених у навчальному завданні

недоліків. Її основною метою є опрацювання помилок і неточностей задля упередження повторення подібних вад.

Робота над помилками має тісний зв'язок із умінням учнів учитися – однією із ключових компетентностей, що є визначальною для подальшого навчального поступу дитини. Важливість її пов'язана не лише із усуванням конкретних недоліків змістового плану, а також із впливом на формування особистісних результатів навчання, зокрема таких:

- рефлексивних навичок. Аналізуючи власні помилки, діти привчаються критично оцінювати свої дії, знаходити причини невдач і усвідомлювати шляхи вдосконалення;

- навичок самоконтролю та самокорекції. виправляючи помилки, діти відпрацьовують уміння перевіряти власну роботу, знаходити та виправляти в ній недоліки;

- наполегливості та впевненості. Успішне подолання помилок виховує переконання у власних силах, стимулює бажання досягти кращих результатів і не здаватися перед труднощами;

- самостійності. Робота над помилками вимагає від учнів активного залучення, дослідницького підходу та самостійного пошуку вирішення проблеми;

- системності й організованості в навчанні. Робота над помилками, яка стає навчальною рутинною, поступово переходить у корисну життєву звичку;

- відповідальності. Усвідомлюючи свої помилки, діти вчаться брати на себе відповідальність за результати навчання;

- мотивації до навчання. Правильно організована робота над помилками може підвищити інтерес та мотивацію учнів до навчального процесу, розкрити можливості вдосконалюватися.

Таким чином, робота над помилками є важливим складником навчальної діяльності молодших школярів та конструктивним елементом управління цією діяльністю з такими педагогічними функціями, як навчальна, рефлексивна, коригувальна, мотиваційна, профілактична, виховна. Уміння учнів конструктивно працювати над власними помилками є запорукою ефективного навчання упродовж життя.

Іван Осінній

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи,
Університет імені Альфреда Нобеля
(м. Дніпро, Україна)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД ДО ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ

Результативність діяльності лікаря обумовлюється не лише його фаховістю у процесах ведення пацієнта з конкретною медичною проблемою (діагностика, протокол лікування, реабілітація тощо), але й умінням проводити профілактику захворювань, популяризацією здорового способу життя серед суспільства, а отже, вагомості набувають компетентності, пов'язані із широкою комунікацією як на рівні різних спільнот, так і у межах фахівців споріднених спеціальностей. Зокрема, лікареві, який займається медичним просвітництвом важливо уміти знаходити спільноти, що потребують медичних знань за конкретною темою (шкільні осередки –